

KOČEVSKI SLOVENEK

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Posam. šte. 1 din.; letna naročnina 20 din., v zamejstvu 40 din. — Poštno-ček. rač. št. 17.785. Oglasi po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. je Karel Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Fran Radešček, Kočevje. — Tiska tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Pojasnilo

Neutemeljene govorice vedo povedati, češ da bomo prenehali z izdajanjem „Kočevskega Slovence“, menda že kar po volitvah.

Čudim se, odkod take domneve, ko ni vzroka zanje!

Naj odgovorim torej krepko in odločno: List smo ustanovili iz narodne potrebe še preden smo kaj vedeli o sedanjih volitvah v narodno skupščino in bo preživel te in še marsikatero volitve.

Da lista ne mislimo ustaviti, dokazuje najbolj zgovorno že dejstvo, da na splošno željo naših dragih kočevskih Slovencev računamo s tedenskim izdajanjem „Kočevskega Slovence“ že v novem letu 1939. Število naročnikov razveseljivo raste, plačanih naročnin je zdaj že nad 60%, dopisov in rokopisnega gradiva list že več ne zmaguje in morajo celo pomembni članki čakati na objavo po cele tedne. Zanimanje za list je veliko tudi izven mej kočevskega okraja, osobito med izobrazeno mladino, ki se čedalje bolj živahno vrašča v slovenska narodna tla. Čemu torej ustavljati ta tako potreben list?

Prosim pa prav lepo vse naše prijatelje, pridobivajte nam čedalje več novih naročnikov, saj smo celo v Severni Ameriki dobili prijatelje! Ne pojemati, ne odnehati, marveč čedalje bolj živahen v besedi in vse večji po številu bralcev in po obliki mora biti naš — „Kočevski Slovenec“!

V Dolenji vasi dne 28. novembra 1938.

K. Škulj

predsednik konzorcija za izdajanje „Kočevskega Slovence“.

Zvestoba za zvestobo!

Pred tisočletjem in več je bil slovenski rod poganske vere. V Svetovitu in Perunu je oboževal tajne sile prirode, v boginji Živi poobrazil ljubezen, sprejemal bolezen in smrt iz rok boginje Morane. Živo naravo je poduhovil z vilami in drugimi skrivnostnimi bitji, svoj dom izročal v varstvo hišnim božanstvom, rojenicam in sojenicam. Silovita je morala biti naravna vera davnih prednikov. Slovenska povestnica nam poroča o srditih bojih, ki so se vršili v stoletju pokristjanjenja naše dežele. Veliki Prešeren je tisti kos slovenske zgodovine zajel v veličastno pesnitev „Krst pri Savici“. Koroška pripovedka govori o bojih, ki so „skozi tri dni in noči“ divjali med slovanskimi pogani in frankovskimi kristjani nekje na lurnškem polju pri Špitalu. Stara slovenska pravljica spet pripoveduje, kako so se pokristjanjeni slovenski knezi trudili, da pridobijo za Kristusovo vero svoje vrstnike in ves rod. Zgodovinarji nam zatrjujejo, da bi brez slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda, ki sta starim Slovincem posredovala božji nauk v njihovem materinem jeziku, Slovani bržkone rajši uporno vztrajali pri svojem poganstvu, kakor pa prisiljeni sprejemali božje zapovedi v tujem, neslovanskem jeziku. S slovensko besedo v bogoslužju pa so bili takoj pridobljeni in z isto trdovratnostjo in odločnostjo, s katero so prej branili poganstvo, se odslej borijo za svoje krščanstvo. Krščanstvo jim njihovo zvestobo

vrača s tem, da jim do današnjih dni ohranja njihovo narodno bitnost.

Pokristjanjene Slovence vidimo v zgodnjem srednjem veku v hudi borbi za obstoj. Madžari in Obri jih naskakujejo, v koroško deželo se selijo trume nemških kolonistov. Vladajo jim nato nemški knezi in nemški škofje. Pred njimi so brez sledu izginili Kelti, izgubili svojo narodnost Gotje in Langobardi, za njimi so se delno potujčili mogočni Franki. Med slovenskim ljudstvom pa je iz tiste dobe ohranjen lepi spomin na slovensko plemkinjo, grofico in sedanjo svetnico Hemo, ki je vsa gorela za poglobitev krščanstva v slovenskem ljudstvu, gradila cerkve in samostane, osvobojevala sužnje in ustanavljala redove. Nemški zgodovinar Helmold je iz 12. stoletja zapisal besede: „Karantanci (Slovenci), so sedje Bavarcev, so zelo verni ljudje. Ni ga naroda, ki bil tako vdan Bogu in svojim duhovnikom, kakor je ta!“ V poznem srednjem veku se slovensko življenje na koroških tleh ustali. Nad vasjo in vaščani gospoduje grad, ki meri pravico in določuje usodo. Za duševne in tudi gospodarske potrebe se brigajo mnogi samostani — Dobrla ves, Št. Pavel, Podkloster — vetrinski cistercijanci učijo ljudstvo umnega kmetovanja. Na gričkih in hribih se dvigajo bele cerkvice, prafare Gospa sveta. Otok, Osoje, Šmohor i. dr. postajajo za versko življenje pretesne. Ljudstvo odkriva božje poti in v trumah roma k Hemi v Krko, k Lihardi v Kamen, k Mariji v Podgorje, na Brezje in pozneje na Višarje.

Koroške knežje dinastije Epenštajncev in Španhajmcevi izumrejo v stoletju pred zatonom srednjega veka. S tujimi nemškimi vojvodi izgine s koroškega vojvodskega dvora zadnja sled slovensčine, preostalo slovensko plemstvo se ponemči. Razredčena slovenska naselja na severnem Koroškem utonejo v nemškem morju. Kdo razjasni, kdo je tedaj čuval in ohranjal slovenski rod? V cerkvenih klopih in na božjih poteh se je šolal, pisane slovenske molitve so mu nadomeščale knjige, svoje borno življenje je prepletal z verskimi običaji in ljudskimi pesmimi. To preprosto življenje si ohrani skozi stoletja do moderne dobe. Neopaženo gredo mimo njega viteški upori, tri dolga stoletja turških vpadov, desetletja kmečkih uporov. Nič ne izkorenini junaškega naroda, slovenska vernost in zvestoba slavita zmago nad upori in krvoločnostjo, ustno poročilo pa nam preprosto pove: Šentjanska Marija zakrvavi, a živi! Le rahlo odjekne med preprostimi Slovenci luteranstvo 16. stoletja, odkrije pa slovensko tiskano besedo. Kmalu je luteranstvo spet pozabljeno ali omejeno na nemške koloniste, v okrilju cerkve začne poganjati nežna cvetka slovenskega slovstva. V začetku slovenske književnosti je krščanski molitvenik, v začetku slovenskega izobrazenstva pa katoliški duhovnik.

V par besedah oris zadnjega stoletja do današnjih dni: V naročju cerkve se razvije slovensko slovstvo, duhovniki orjejo kulturno ledino, krepko jim stojijo ob strani lajki, v okviru katoliškega sveta se razmahne slovenska prosveta in slovensko gospodarstvo. Ko postaja narodno-politični pritisk čim dalje hujši, je cerkev zadnje zatočišče slovenske besede, njen molitvenik je slovenska knjiga, njena pesem slovenska kompozicija, njen duhovnik slovenski inteligent. To je doba Jarnikova, Majarjeva,

Slomškova, Janežičeva, Einspielerjeva, Grafenauerjeva in drugih nedavnih velikanov. Tako kleše tisočletje pred nami slovenski duhovni obraz.

V tem varstvu nas tudi danes ni strah pred bodočnostjo. Slovenska povestnica nam kaže, da smo nepremagljivi kot vejica na božjem deblu, da je narodno telo neuničljivo, dokler je ud telesa cerkve, in da so vrelci narodnega življenja neusahljivi, dokler črpajo iz božjih vrelcev. Zato se glasi naša adventna želja: „Naj živi v slovenskem rodu božično hrepenenje po Odršeniku ljudstev iz zla, gorja in trpljenja! Slovenski koroški narod bo ohranil zvestobo cerkvi v novo tisočletje!“

„Koroški Slovenec“.

Proslava zedinjenja v Kočevju

Na večer pred praznikom zedinjenja so takoj po 6. uri oživele vse kočevske ulice. Z vseh hiš so visele državne trobarvnice, na oknih pa so se prižigale sveče in lampijončki kakor bi vse Kočevje samo s seboj tekmovalo za kar najlepšo okrasitev.

Na zbirališču, pred ljudsko šolo, je živahno vrvela mladina, prižigali so se lampijončki in piamenice so plapolale. Prekrasen je bil pogled na to valovečo reko pestrih modro-belo-rdečih lučk.

Na poslopju ljudske šole so bila vsa okna razsvetljena. Nad glavnim vhodom so blesteli v oknih napisi: Domovina ti si kakor zdravje, Slovan na dan, Jugoslavija je le ena, Bodimo vsi kladivarji Jugoslavije, Slava kralju Aleksandru, Živel naš kralj Peter II.!

Ob strelu iz topiča se je premaknil ves dolgi svetlostni pramenec v sprevod in ob zvokih godbe vzklikajoč odkorakal proti gradu in dalje proti kolodvoru, vračajoč se mimo Marijinega doma pred okrajno načelstvo.

Zavod za slepe je bil ves v lampijončkih in na čelu poslopja je blestel napis: Čuvajmo Jugoslavijo! Enak napis s kraljevo sliko je bil tudi nad vhodom v grad, kjer je okrajno načelstvo.

S stolpa dekanijske cerkve so spuščali v zrak žarice, ki so pokajoč zvezdile zaoblaceno nebo. Neutrudno je tudi topič svoje prispeval k povzdigi prazničnega nastrojstva.

Ob straneh spreveda se je nabralo ljudstva tudi iz bližnje okolice.

Spreveda so se udeležili vsi odličniki, med njimi okrajni načelnik g. Breziger z uradništvom in gimn. ravnatelj g. Bugar s profesorskim zborom, poleg tega pa tudi vse učiteljstvo, č. ss. usmiljenke s svojimi gojenkami in ostalo uradništvo in drugo občinstvo. Med šolsko mladino pa tudi med odraslimi je bilo lepo število naših drugorodnih sodeželanov. Še prav posebno je treba omeniti tudi našo slepo mladino, ki je v sprevodu navdušeno vzklikala domovini in kralju.

Gimnazijsko poslopje je bilo vse v lučkah in na balkonu je bila kraljeva slika, okrašena z zelenjem, pod njo pa napis: 1918. XII. 1938. in velika državna trobarvnica je ponosno plapolala.

Volilna shoda v Kočevju!

v torek, 6. t. m., ob 6 v Šalki vasi pri Vrani; v mestu, ob 8 v hotelu „Trst“. Govorita kandidat g. Rigler in g. Škulj.

Prelesten je bil pogled na Marijin dom. Vsa okna so bila polna lončnic in lučk, nad vhodom pa je bil velik transparent: Vse blagoslove Tebi, domovina! 1918—1938.

Tudi stanovanje g. okr. načelnika je bilo osvetljeno in okrašeno s slikama blagopok. kralja Aleksandra in kralja Petra II.

Pred vhodom v grad se je po končanem sprevedu napolnil ves trg. Na govorniški oder je stopil župan, g. notar Lovšin, in v prigodnem nagovoru ugotovil enodušnost kočevskega mesta v zvestobi do kraljevine Jugoslavije in njenega vladarskega doma.

Godba je odigrala državno himno, nakar je občinstvo zapelo odkritih glav „Hej Slovenci!“ Z navdušenim vzklikanjem Jugoslaviji, domovini in kraljevskemu domu se je zaključila lepa, enodušna in izredno pomembna slovesnost.

Ljudje so se razhajali zadovoljni in židane volje.

Prosvetno društvo v Kočevju je na praznik zedinjenja popoldne ob štirih priredilo lepo uspelo akademijo v društveni dvorani na Trdnjavi. Vse točke so bile izvrstno podane in polna dvorana je živahno izražala pohvalo in priznanje. Zlasti ljubki so bili monarški in mladci. Izredno posrečena in pristno slovenska je bila simbolična vaja s petjem „Slovenka sem“, ki so jo ob spremljevanju harmonike izvajale članice dekliškega krožka. Mogočno je ob sklepu učinkoval trikotno urejen zbor s petjem državne himne.

Slavnostni govornik g. prof. Gorše nas je skozi tisočletje, ko so se po zgodovinskih danostih čedalje bolj krčili meje in število našega naroda, povedel v naš dokončni dom — Jugoslavijo. Zaslužili smo jo po tolikem trpljenju in žrtvah naših očetov in praočetov. Nič malodušnosti! V dvajsetih letih smo Slovenci tako napredovali kakor ne kmalu kateri narod. Nad pravom sile je Bog! In končno se je govornik obrnil k okrašeni sliki našega kralja Petra II. sredi odra in zanosno zaklical: „Poklanjam o Ti svojo ljubezen in v slovenskih srcih je trden Tvoj prestol!“

Tudi šole so lepo proslavile dvajsetletnico našega zedinjenja, zlasti naj omenimo ljudsko šolo v Kočevju, kamor se je na povabilo odzvalo tudi lepo število staršev. Proslava je bila pod vodstvom g. šol. upravitelja Blenkuša prav posrečena in so vse točke skrbno izbranega sporeda ugajale šolski mladini in staršem.

V prihodnji številki bomo priobčili govor g. prof. Oniča z gimnazijske proslave.

Slovenci iz Kočevja in kočevskega okraja! Niste sami, mi vsi smo z vami! Bog živi!

Dr. A. Korošec, na Slov. dnevu v Kočevju.

K. Škulj:

Ob dvajsetletnici Jugoslavije!

Iz mojih spominov.

Lepa so bila, srečna in brezskrbna tista otroška leta, ko sem ob očetu in materi živel v popolni zadovoljnosti in mi je duša pela do razigranosti. Kdo bi bil takrat, ob skrbni materi, količkaj mislil, da se vse to more kedaj predruščiti!

In zares! Ob razsulu avstro-ogrške monarhije je bilo nekaj podobnega tem otroškim, brezskrbnim letom. Saj smo bili presrečni, in s solzami veselja smo se pozdravljali. Kakor meglica so se nenadno razblinila vsa nasprotstva, vse razlike, celo politične stranke so bile iz ožnic svojih programov in taktik. Kar zaživeli smo v nekakem drugem svetu. V svetu bratstva in bratimljenja; saj smo res bili v svoji, svobodni, slovanski državi!

Dolgo smo čakali, zdihovali — ko pa je prišlo, po čemer smo koprnili, se nam je zdelo, da je skoraj prehitro — da nismo bili pripravljeni! Skok je bil le prevelik, četudi je zalet računil na ta cilj!

Teh dni seveda ni vsak enako doživljal. Življenjsko geslo meri uspeh po prenehanju trpljenja. Kdor se do Jugoslavije ni dokopal skozi trnje v svoji slovenski duši, jo je ob uresničenju le težko doživel z veseljem

Naš kandidat g. Rigler Alojzij

Skušali smo, da bomo napram našim drugorodnim sodeželanom pravični in smo o njih pisali le toliko, kolikor je bilo potrebno v obrambi našega življa na kočevskem ozemlju. Tako bodi tudi v prihodnje! Naše slovensko stališče Nemcem ne ugaja, kar je razumljivo. Doslej nismo stalno poudarjali imena okr. kandidata g. Alojzija Riglerja v našem nepolitičnem listu, zato da naš list ne bi bil kaka ovira kar največjemu številu glasov. Zakaj mi hočemo, da zmaga bodi sijajna za JRZ in njenega kandidata g. Riglerja!

Toda v tej številki tik pred volitvami mora tudi „Koč. Slovenec“, da svojim bralcem predstavi našega okr. kandidata.

G. Rigler se je rodil 1. oktobra 1893 na Praprečah, župnija sv. Gregor, občina Velike Lašče. En razred ljudske šole je obiskoval pri sv. Gregorju, dva razreda ljudske šole in gimnazijo pa v Ljubljani. Veterinarske študije je nadaljeval na Dunaju, v Brnu in Lvovu. Postal je državni veterinar pri okrajnem načelstvu v Murski Soboti in pozneje v Prevaljah, nato je bil leta 1923 sprejet v mestno službo v Ljubljani, kjer je sedaj višji veterinarski svetnik. Pod PP režimom je bil iz mestne službe vržen iz političnih razlogov, toda tri mesece kasneje pod dr. Korošec-Davidovičovo vlado je bil zopet sprejet nazaj. Je tudi rezervni častnik, in sicer ima čin kapetana I. klase.

Strnimo torej vse naše glasove na ministrskega predsednika dr. Stojadinoviča in na njegovega okr. kandidata g. Riglerja!

Zavod za slepe

Ob dvajsetletnici zavoda.

Socialne ustanove zavzemajo v vsakem narodu pomembno poslanstvo v njegovem kulturnem prizadevanju. V Sloveniji imamo sicer skoraj na vseh področjih vsaj skromne začetke socialnega delovanja, ki pa trpi na pomanjkanju zadostnih sredstev.

Kljub tej splošni boleznini naših socialnih ustanov se je Zavod za slepe s požrtvovalno vnemo upravnih in učiteljskih moči v teku dvajsetih let lepo razvijal. Po prevratu so morali slovenski slepci zapustiti zavode v Gradcu, Linzu in na Dunaju. Zato se je 22. novembra 1918 ustanovil tak zavod v Ljubljani v okrilju društva „Kuratorij za slepe“. Že naslednje leto je zavod dobil svojo postavko v državnem proračunu.

Prvotno so bili v zavodu poleg slepih otrok tudi odrasli slepi. V njem je bila dvo-razredna ljudska šola, obrtna šola in ple-

srcem! Toda slovenski narod je moral skozi bodičje strelskih jarkov, skozi pomanjkanja in solze. Štiriletno vojsko predelati brez okvar na zdravju in imetju, brez potresov duše ob velikih svetovnih dogajanjih — stiskanemu slovenskemu narodu ni bilo dano. Zato smo toliko globlje zaživeli in doživljali srečo novemberskih dni pred 20 leti.

Vsaj nekateri teh znamenitih dogodkov, ki so nam bili ključ, da smo z naporom vseh moči odprli zarjavelo ključavnico in se iztrgali iz sužnosti v migotajočo svobodo, so vredni, da jih otmem pozabi. Res, da so se že nešteto krat omenjali, vendar jih je vsakdo po svoje doživljal. Ti spomini bodo vedno imeli svoj mik in pomen.

Nikoli ne bom pozabil na tisti veliki dan, ki smo ga imenovali — slovanski dan v Ljubljani. Še pred tem se je bil ustanovil Narodni svet za Slovenijo v Ljubljani pod predsedstvom dr. Korošca. Ta Narodni svet si je nadel nalogo, pripravljati vse, da prevzame vlado, ko se bo zlomila avstrijska oblast.

Bil sem člen Narodnega sveta kot zastopnik kočevskih Slovencev. Na ljubljanskem magistratu smo imeli svoje seje. Vneto in navdušeno smo razpravljali o vseh področjih državne uprave, in nemalokrat sem z ognjem posegel s svojim govorom v razpravo, da zavarujem kočevske Slovence ob prehodu v novo državo. Za to vprašanje se je zanimal tudi zastopnik tržaških Slo-

Da mislimo na Slovence, je samo po sebi umljivo. Za bodočnost Slovencev se ni treba nič bati.

Dr. A. Korošec, 31. oktobra 1938.

tarska in ščetarska delavnica. Ne da se tajiti, da bi se bil zavod v Ljubljani, ki je upravno, gospodarsko in kulturno središče Slovenije, znatno razširil in spopolnil, vendar pa je tudi v Kočevju, kamor se je preselil že leta 1922., kljub tesnim razmeram dobro uspeval. Leta 1928. je zavod prevzela oblastna samouprava in po njej banška uprava. Poslej je namenjen samo vzgoji in izobrazbi slepe mladine.

Na zavodu je zdaj za slepe otroke osem-razredna šola s tremi oddelki, obrtna šola in pletarska delavnica. Trenutno je na zavodu 42 naspol moških in ženskih gojencev, od teh jih obiskuje ljudsko šolo 28. Razen gdčne upraviteljice so še tri učne moči, pletarstvo pa poučuje slep pletarski mojster. Poleg drugih učnih predmetov se goji tudi glasba in petje. Gojenci imajo svoj dramski krožek in svoj časopis „Mlada srca“ v braillovoem točkopisu.

Večina gojencev je od ubožnih staršev in se šola v internatu iz banovinskega preračuna. Odrasle slepe podpirata Podporno društvo slepih in društvo Dom slepih. Oba društva sta v Ljubljani. Od leta 1935. imajo tudi odrasli slepi svoje zavetišče v Domu slepih v Stari Loki pri Škofji Loki.

Šola za slepe je izredno pomembna ustanova. V njej dobe gojenci temeljno znanje za svoj poznejši poklic. Učni predmeti so isti kakor za vidne otroke v ljudski šoli, le ta ali ona snov se bolj poudarjeno podaja. Pouk je prirejen za slepe in je individualen. Zato je največje število v enem razredu le 12 učencev. Šola ima tri oddelke z osmimi šolskimi leti. Uspehi so presenetljivi. S tipanjem, privzgojenem že od malega, dobi slepec pravilne predstave o predmetih. Težje je seveda z učenci, ki jim je tip slabo razvit, zato pa se jim sluh tem bolj razvije. Tip in sluh sta najvažnejša čuta

Ker se slovensko ljudstvo zaveda pravic, ki jih je na vseh področjih dobilo od sedanje vlade, ker je ponosno, da mu je ta vlada omogočila pokazati zvestobo do države v dejanju, ker mu je novo politično stanje po letu 1935 omogočilo gojiti slovensko po njej pravo državno zavest, pri čemer je sodeloval ves naš narod — zato bo slovensko ljudstvo 11. decembra tej vladi izreklo zaupnico z večino, kakršne Slovenija še ni dala nikomur.

vencev pok. minister dr. Otokar Rybář. Seje so bile tajne. Na frontah so dogodki dozorevali nepričakovano hitro. Treba je bilo delati, in se naglo odločati.

Pa je napočil slovanski dan, ki je imel sejo v srebrni dvorani Uniona pod predsedstvom dra. Korošca. Bile so navzočne najmočnejše osebnosti iz takratnega slovanskega političnega sveta v Avstriji. Čehi so bili zelo dobro zastopani. V Ljubljano je prispel dr. Kramář, ki je s svojim globokim govorniškim basom vse očaral. Z njim sta bila tudi dr. poslanca Kalina in Tusar. Poljake je zastopal Sapieha. Z juga se je pripeljal dr. Laginja i. dr. Slovencev nas je bilo seveda največ.

Slovanski dan je imel namen, ustvariti koridor med Čehi in južnimi Slovani, da obe nastajajoči državi dobita vsaj košček skupne meje. Razprava je bila živahna, načrt je bil skoraj do potankosti prerešetan, toda do uresničenja ni nikdar prišlo. Ker se je pok. Pašić kot predsednik jugoslovanske delegacije na mirovni konferenci v Parizu temu načrtu odločno postavil po robu. Bal se je namreč, da bi ob Čehih slovanska misel preotela velikosrbsko. Ne popisno močno je name učinkovala odkrita in prisrčna vzajemnost vseh Slovanov v Avstriji! Majska deklaracija, ko bi tudi prav nič drugega ne bila dosegla, nam je dala pogum, da smo z neko nepojmljivo silo strli v sebi vso plašnost, potrptost in zbežnost!

(Se bo nadaljevalo.)

pri slepcih. Zato se tudi dnevno goji ročno delo. Pouk v glasbi ni samo za zabavo, marveč ima velik pomen, da razvije sluh do najnežnejših odtenkov, ki jih daje zlasti glasba. Učila so posebno prirejena. Zemljevid je vzbočen ali prešit z vrvicami različne debeline. Dasi se mnoga učila izdelajo kar v šoli, vendar vse to, žal, ne zadostuje in bi bilo treba še marsikatero učilo nabaviti, — ko bi bila sredstva.

Gojenci so se Kočevja kar privadili in se v mestu že popolnoma znajdejo. Tudi so jim meščani zelo ustrezljivi. Gojenci so veseli, če morejo pokazati svoje znanje na prireditvah, razstavah svojega ročnega dela in s petjem v dekanijiški cerkvi. Zelo so narodno zavedni in kar srečni so, če morejo kot Slovenci prispevati svoj delež pri narodnih manifestacijah in prosvetnih prireditvah v našem mestu.

Z narodnega pa tudi z gospodarskega vidika je obžalovati, če se zavod — kakor se govori — premesti iz Kočevja v ljubljansko območje. Potem tudi ne bo več v cerkvi lepe slovenske zborne molitve slepcev in njihovega cerkvenega petja v Kočevju, ki je tako ganljivo učinkovalo na pobožno ubranost za doživeto lepoto sprejemljivih duš.

Končno pa mora odločiti predvsem le korist zavoda in njegovih gojencev. Da ima Ljubljana boljše pogoje za razvoj zavoda kakor pa Kočevje, je nesporno, pa tudi gojenci bodo imeli tam neke prednosti, vendar se jim bo težko živeti v nove razmere, prav tako pa bo tudi v Kočevju nastala neka praznina, ko ne bo več zavoda za slepce.

Zavodu, osebju in gojencem k dvajsetletnici čestitamo. Kakorkoli se odloči usoda zavoda, naj bi mu bila v korist!

Kočevje, zdi se, je na umiranju. Ne more se prav živeti v svoje slovensko okolje, krči se vase in hira. Zunanji vzbrizgi ga še bolj uamljajo, preživela preteklost mu spodnaša temelje prihodnosti. In zdaj naj izgubi še zavod za slepce! Hudo je slepcu, ki ne vidi; toda še vse huje je človeku, ki ima zdrave oči, pa ne spregleda!

Poročajo

Mozelj. Glede na dopis, ki smo ga objavili na tem mestu v 10. številki, se je zglasil g. Kump, občinski sluga v Mozlju, v našem uredništvu in izjavil, da odloka okr. načelstva glede javnih napisov zato ni razglasil pred cerkvijo, ker ga je imel za tako važen, da ga je prizadetim dal osebno v podpis.

Črmošnjice. Kolikor bolj se bližamo dnevu volitev, toliko bolj živo se gibljemo tudi v našem okraju. Da bomo volili Slovenci in Nemci složno kandidatni seznam dr. Korošca, ni nobenega dvoma. Ta ali oni še koleba, vendar pa mora priznati, da je za oboje samo seznam dr. Korošca, ki se zanj more ogreti vsak volilec. — Pravijo, da se „Koč. Slovenec“ ne bo obdržal in da bo prenehal, ko minejo volitve. Ali je res? — Odgovor na to vprašanje je v današnji številki. — Op. ur.

Straža pri Novem mestu. Pozdrav vsem kočevskim Slovincem! Z velikim zanimanjem sem prečital nekaj števil „Koč. Slovenca“ pri svojem prijatelju, in prosim, da ga tudi meni pošljete; naročnino bom takoj nakazal. Pošljite pa vse številke. Bil sem svoj čas v Koč. Reki in so mi razmere na Kočevskem dobro znane. Vse, kar pišete, je čista resnica. Tudi v Toplice prihajajo Kočevjarji vsako nedeljo k službi božji in se z njimi pogovarjam. Tudi bom večkrat poslal kak dopis, ker zaradi svojih opravkov marsikaj vidim in slišim. Želim mnogo uspeha!

Ali so vlada, stranka in ljudje, ki so Slovincem dali svobodo izpovedovanja in političnega organiziranja, proti Slovincem in proti slovenstvu?

Ne!

V znamenje, da se te resnice zavedamo in jo priznavamo, bomo izkazali 11. decembra hvaležnost stranki in voditeljem, ki so nam vrnilo politične pravice.

Pišejo

Naš uvodnik „Rabimo slovensko besedo“ ponatiskuje „Koroški Slovenec“.

Zaradi tujih trgovskih zastopnikov in potnikov, ki preplavljajo državo se po pravici pritožujejo trgovski krogi. Kaj takega pa doslej še nismo doživeli, o čemer poroča „Trgovski list“. Nemške tvrdke iz zamejstva so odslovile vse svoje judovske nameščence, na njihovo mesto pa so postavile pri nas ljudi iz „rajha“. Trgovci-železninarji iz vse države so se z okrožnico obrnili na vse prizadete tvrdke ter zahtevale zastopnike in potnike, ki so jugoslovanski državljani. Zdaj pa se je oglasil nemški konzulat z vprašanjem, ali se ta zahteva nanaša tudi na Jugoslovane nemške narodnosti. Tako vprašanje označuje po pravici „Trgovski list“ za čudno v nezavisni državi Jugoslaviji. Ako ima biti to za nemške tvrdke pravilo, tedaj smo tudi proti temu. Slej ko prej pa trgovstvo zahteva, da so trgovski zastopniki in potniki jugoslovanski državljani, večji državnim jezikom.

Duhovno berilo

Vsak sleherni Marijin praznik — kaj šele ta največji njenega brezmadežnega spočetja — bi se morali kristjani obnoviti in poživiti v češčenju nebeške Matere, napredovati v ljubezni do nje. Marija je tega vredna, a za nas brez Marije ni rešitve, ni zveličanja. —

Vso milost hoče deliti Bog le po Materi svojega Sina. Brez Marije torej ni milosti, brez milosti pa ne zveličanja, in tako ni zveličanja brez Marije.

Ali je ta nauk gotov? Gotov. Uči ga od Sv. Duha razsvetljena Cerkev, ko prideva Mariji pridevke kakor: vrata nebeška, življenje, sladkost in upanje naše... Vrata nebeška — Sv. Bernard razlaga ta pridevek, rekoč: Marija se imenuje vrata nebeška, ker nihče ne more v nebesa priti, razen da pride gor, kakor skozi vrata, po Mariji. Nikogar ni, kliče sv. German, ki bi se zveličal drugače kakor po tebi, o preblašena Devica. In kako sicer bi bila Marija naše življenje, sladkost in upanje naše, če ne tako, da nam posreduje večno življenje, sladkosti nebes, ki jih v tej solzni dolini koprneče upamo? Kdor mene najde, najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda. (Preg. 2, 35)

Kakšen nauk, predragi! Kakšna resnica za nas! O, kako prav je imel oni novoizvoljeni pobožni papež Klemen VIII., ki je pri svojem kronanju, ko mu je služabnik slačil kardinalsko obleko, da bi ga oblekel v papeško, in mu je pri tem hotel odvzeti tudi Marijin škapulir, ki ga je nosil papež pod vrhnjim oblakom — kako prav je imel, ko je to zabranil z vzklikom: Pusti mi Marijo, da Marija mene ne pusti!... Ne daj Bog tudi, da Marija nas zapusti! Ž njo bi izgubili vso milost, ž njo bi izgubili zveličanje. Zato pa glejmo, da mi Marije nikoli zapustili ne bomo. Častimo jo, ljubimo jo bolj in bolj! Imejmo zmerom na mislih besedo sv. Alfonza: Od pobožnosti do Marije je zavisno moje večno zveličanje. Priporočajmo se Marijini dobroti, zapujmo vanjo! Prosimo jo, naj bo z nami zdaj in ob naši smrtni uri! Amen.

Po dr. M. Opekli.

O podpori pasivnim krajem v znesku 10 mil. din, ki jih je dala vlada za javna dela pesameznim banovinam, poroča „Kmetški list“, in tako že z ugotovitvijo molče priporoča, naj njegovi bralci volijo seznam kandidatov dr. Korošca!

Izseljenski nedelji posveča „Gorenjec“ uvodnik in po pravici ugotavlja, da je slovenska slabost, da se skušamo prilagoditi vsakemu tujcu. — V dokaz, da je to res, je „Gorenjec“ zapisal izseljenski in ne izseljenski nedelja. Saj vendar pravimo Slovenci izseljenec, torej pridevnik izseljenski, ali pa izseljenik, tedaj izseljniški, nikoli pa ne izseljenik, izseljenski. Sploh opažamo v „Gorenjcu“, da je s slovnico in slovenskim imenoslovjem precej skregan. Časnikarju v naglici marsikaj uide, toda v navado naj to ne preide.

O občnem zboru Slovenskega društva poroča „Slovenija“ in navaja med resolucijami tudi tole: „Misel slovenske narodne skupnosti mora zajeti

Iz govora inž. Sodje na zborovanju mladine v Ljubljani, ki se je odločno zavzela, da zmagaj pri volitvah 11. decembra le seznam dr. A. Korošca!

slehernega Slovence. Vsaka ideološka utesnitev te misli in monopolizacija slovenstva škoduje naši narodni stvari.“ Vse prav in v redu. Nemčurstvo in jugoslovenarstvo sta se po svojem neslovenskem delovanju izločila iz slovenskega občestva. Katoliško-slovensko gibanje prav gotovo ne zahteva monopola za slovenstvo. Dolžnost je prizadetih, ki koreninijo v slovenskem občestvu, da se po svojem posebnem svetovnem nazoru organizirajo, in prav gotovo bo dovolj stičnih točk, da se vsi Slovenci najdejo v skupnem delu za narod. Odločno pa je treba izločiti vse tiste posameznike in organizacije, ki s slovensko besedo lovijo duše v protislovenske struje.

Novice

G. prof. Alojzij Plantarič sporoča uredniku: „Upam, da se bom v novih razmerah kmalu udomačil. Slovo iz Kočevja bilo je težje, nego sem mislil. Človek niti ne čuti vseh vezi prej, dokler jih ni treba trgati.“ — Res, Kočevje in Kočevsko ima nekaj v sebi, da nihče, ki v v njem s čutečim srcem zaživi, ne more mimo vezi ljubezni do teh krajev in ljudi. To velja še prav posebno za srčno dobrega g. prof. Plantariča, ki mu na novem terišču dela v Gospodovem vinogradu, vdani v božjo voljo po medsebojni ljubezni, želimo mnogo božjega blagoslova!

„Amerikanski Slovenec“ nam je te dni iz Chicage sporočil željo, naj mu pošljemo naš list v zameno. Te ljubeznive pozornosti smo izredno veseli. Saj je s tem najlepše povezana jugoslovanska domovina z ameriškim domovanjem mnogih kočevskih Slovencev. Iz te zveze si ohetamo doma in v Ameriki mnogo zvestih naročnikov, kar bo utrdilo apostolsko poslanstvo obeh listov, da dvigajo narodno in katoliško zavest Slovencev doma in v tujini. Bog in narod!

Opozarjamo bralce in naročnike „Kočevskega Slovence“, da bomo z novim letom v listku priobčevali zanimive spomine našega urednika, ki je preživel obe balkanski vojski in svetovno vojsko kot časnikar in prostovoljec v Srbiji, prešel na umiku albanske gore v najhujši zimi in deloval na Krfu, v Solunu in Jugoslovanskem odboru v Rimu za državno zedinjenje južnih Slovanov. Naročite list pravočasno!

Iz uprave. Kljub našim ponovnim prošnjam mnogi še niso poravnali naročnine. Zadnji čas je, da store svojo dolžnost! Hkrati prosimo vse naše prijatelje, naj zdaj pridno agitirajo, da pridobe „Koč. Slovincu“ kar največ redno plačujočih naročnikov. Od števila naročnikov in podpornikov zavisni tudi pestrost in obseg lista.

Čebelarstva podružnica v Kočevju sporoča, da je sladkor za čebele že prispel in se dobi v Nabavljalni zadrugi.

Invalidom je vladna uredba z dne 20. m. m. prinesla znatno zboljšanje njihovega stanja. Doslej je invalidnino prejemale le 71.737 oseb, od 1. aprila 1939 pa bo deležno invalidnine 138.563 oseb. Natančneje zvedo invalidi pri svojih podružnicah Udruženja vojnih invalidov. — Torej bomo volili seznam kandidatov dr. Korošca!

Mestno županstvo v Kočevju sporoča, da živinskih sejmov v občini Kočevje do preklica ne bo.

Kaj so semiti? To vprašanje nam je poslal naročnik našega lista. Semiti so potomci Noetovega sina Sema. V semitsko pleme štejejo predvsem Jude, dalje Arabce, Armence, Asirce, Kaldejce i. dr. Antisemitizem je gibanje, naperjeno predvsem proti Judom, ker so drugi semiti po večini muslimanske ali krščanske veroizpovedi.

Neprostopljiva kopel v Rinži. Pred dvema tednoma so neki ponočnjaki razgrajali po mestu. Ko se jim je približalo oko postave, so jo ubrali proti Rinži in v temi je eden štrbunknil v hladilno kopel, primerno za razgrete vinske duhove. Tipaje se je izkobil na obrežje in tresoč se od ljubeznivega božanja mrzle nočne sapice je odškofotal ves premočen v toplo posteljo.

Miklavž naj našim naročnikom in njihovim malčkom prinese obilo darov, zlasti pa srčnega zadovoljstva in mnogo židane volje!

Politične

Ukrajina vse močnejše zahteva avtonomijo v Poljski. Nemčija je naklonjena tej zahtevi Ukrajincev, ki naj dvigne na noge tudi Ukrajince v Sovjetiji za lastno državo. Zato je razumljivo, da Nemčija, ki bi poslala porajajoči se ukrajinski državi svojo vojsko preko ČSR proti vzhodu na pomoč, ne dopušča skupne meje Poljakom in Madžarom. Gnala boljševiška strahovlada v Rusiji, ki se le še z nasiljem drži na krmilu, se bo ob sunku iz Ukrajine hudo potresla, nemški pritisk na vzhod pa bo v Ukrajini dobil tla za nadaljnji pogon.

V Romuniji se uveljavlja avtoritarna vlada. Nemci v Romuniji so se združili v enotno narodnosocialistično skupino. Menda je vprav zaradi tega romunsko pravosodno ministrstvo razpustilo nemško-katoliško mladinsko društvo. — Tudi v Jugoslaviji se vse nemštvo enotno organizira.

Romuni v jugoslovanskem Banatu so k min. predsedniku dr. Stojadinoviču — podobno kakor Nemci — poslali svoje odposlanstvo in mu izročili tele zahteve: 1. ljudske šole za romunskim učnim jezikom in romunsko učiteljske; 2. kjer za samostojno šolo ni zadosti otrok, romunske oddelke v obstoječih šolah; 3. za romunske otroke otroške vrste v vseh romunskih občinah; 4. romunske otroke naj poučujejo samo romunske učne moči; 5. priznanje učiteljske diplome državnih učiteljskih v Romuniji; 6. olajšanje romunski mladini, da študira v Romuniji; 7. dovoljenje, da romunsko prosvetno društvo „Astra“, ki ima svoj sedež v Romuniji, razširi svoje področje tudi na našo državo. — Na upravnem področju zahtevajo Romuni občinske uslužbenke svoje narodnosti, v gospodarskem oziru pa večjo vsoto za javna dela v alibunarskem okraju in enako tudi v drugih okrajih, kjer so romunske občine. V političnem oziru so Romuni za alibunarski okraj zahtevali svojega kandidata za državnozbornske volitve s programom JRZ, v vseh drugih okrajih bodo Romuni podprli kandidate JRZ, če se zadosti njihovim zahtevam.

Muslimansko gibanje podpira Arabce v Palestini in s tem ograža angleško posest tudi v Indiji, kjer še vedno vre.

Zaradi ukrepov proti Judom v Nemčiji je ameriški senator King zahteval v Washingtonu, da se pretrgajo diplomatske zveze z Nemčijo.

Judje v Memelu, boječi se, da bo to sedaj litvansko nemško mesto prišlo pod Nemčijo, se v množicah izseljujejo.

Tisoč Turkov iz Dobrudže v Romuniji se je vkrcalo v pristanišču Constanza v Črnem morju na parnik, da se stalno naselijo v turški Anatoliji.

O obisku kneza Pavla v Londonu piše ves angleški tisk zelo prijazno in pravi, da se knez Pavle zelo zanima za gospodarska vprašanja, ki se v južnovzhodni Evropi ne morejo čisto ločiti od političnih. V razgovoru z angleškimi ministri bo mogel knez Pavle spoznati, kako se morajo gospodarski odnosi med obema državama še poglobiti. Trgovina je tudi že narasla, je pa za Anglijo pasivna. Na drugi strani se dobro obrestuje v Jugoslaviji investirani angleški kapital. Težave pa dela klirinški sistem.

V Franciji je vlada dobila z neznatno večino zaupnico za svoja prizadevanja, spraviti državo na pot gospodarskega napredka. Toda proti tem prizadevanjem so komunisti, ki jim je v „ljudski

fronti“ zrastel greben, dvignili delavstvo in po vsej državi se je začelo grozeče stavkovno gibanje. Saj je že 50.000 delavcev v stavki in še ni videti konca. Tudi v vojski so komunisti duhove zastrupili. Vlada namerava poleg tujske legije, ki se je v kolonijah znamenito obnesla, ustanoviti tudi doma prostovoljske vojaške enote iz tujih državljanov. — Po Ameriki znatno okrepjena Anglija je z obiskom Chamberlaina in Halifaxa Parizu okrepila tudi svojo zaveznico Francijo, ki bo te dni sklenila z Nemčijo nenapadno pogodbo. Francija skuša po angleškem zgledu povrniti zgubljene pozicije na Balkanu. Tudi z Italijo se navezujejo tesnejši stiki.

Anglijo, ki se zaradi dogodkov v Srednji Evropi ni preveč vznemirjala, skrbi Sredozemsko morje. Zato skuša s pomočjo Francije, da se ugledajo vse ostrine, ki ovirajo mirno ureditev medsebojnih odnosov z Italijo. Opozicija proti Chamberlainu se je zaradi protijudovskih ukrepov v Nemčiji in ameriškega stališča, ki Nemčiji ni naklonjeno, močno okrepila, zlasti po sklenitvi tesne anglo-ameriške trgovske pogodbe. — O zahtevi Nemčije po kolonijah se v Angliji več resno ne razpravlja, zato pa je oboževanje tem večje.

Češko-Slovaška se polagoma vrača v normalno državno življenje. Vse stranke, ki jih je bilo 18, so se na Češkem in Moravskem združile v dve, in sicer v stranko narodne enote in v stranko delovnega ljudstva. Stranka narodne enote je sprejela versko vzgojo ljudstva za temeljno točko svojega programa in je zdaj konec pogubnemu svobodomiselnosti na Češkem. Komunisti so izločeni iz obeh strank in komunistične stranke formalno sploh več ni. Ustava, ki je centralistično državo spremenila v zvezno republiko, je bila sprejeta proti glasovom komunistov in socialistov. Za predsednika republike je izvoljen dr. Hacha, doslej predsednik najvišjega državnega sodišča. Vlada Syrovega je odstopila.

Na Slovaškem so se vse stranke zbrale okole Hlinkove ljudske stranke, vse druge so razpuščene. Iz vsega javnega življenja in iz služb so izločeni vsi neslovaki, komunisti in Judje. Slovaška se naglo in krepko organizira v samostojno državo in narodno življenje s ciljem krščanske stanovske države. — V Podkarpatski Rusiji so razmere še kalne, ker se Poljaki in Madžari še niso pomirili z odlokom dunajskega razsodišča. Tolpe silnikov prihajajo iz Poljske in Madžarske in ogražajo življenje in imetje podkarpatskih Rusov. Nemčija je morala zagroziti, da ne dopušča nadaljnjih okvar češkoslovaško-karpatoruskih meja.

Razglednik

Mestece Potigny v francoski Normandiji ima 2800 prebivalcev. Od teh je 26 Italijanov, 14 Madžarov, 5 Belgijcev, 3 Španci, 3 Litvanci, 3 Luksemburžani, 16 Rusov, 30 Jugoslovanov, 141 Čehov, 1112 Poljakov in nekaj Švicarjev, Nemcev, Romunov in Bolgarov; torej večina tujcev.

Nenavadno težko pismo se odposlali iz Pittsburga v New-York. Pismo je iz kovine in tehta „samo“ osem stotov. Pisanje bodo na new-

Vsa bližnja preteklost le dokazuje, da pač zloba resnice ne more uničiti, da drevo, ki nima sebi primerne zemlje, ne more rasti, da ljudje, ki zaničujejo slovenstvo, svoj narod in ljubijo le tujo miselnost, ne pa narodova izročila, niso mogli in ne bodo mogli nikdar koristiti ne narodu ne državi. —

yorškem razstavišču zakopali 50 čevljev globoko v zemljo. Naslovljeno je namreč zanamcem, ki bodo živeli v l. 7000.

Enajst let je brez vsakega spanja brazilski policist Luis Castro, ker ga je v l. 1927 v amaconskih pragozdih zadela zastupljena pušica Indijanca.

Z volno tlakujejo v Avstraliji ceste. Seveda uporabljajo v ta namen le odpadke, ki jih s posebno pripravo potisnejo v betonsko vrhno plast ceste. S tem je cestišče odpornejše in ne drsi.

Na Rdečem trgu v Moskvi so komunisti postavili spomenik enajstletnemu dečku, ki je svoje starše izdal in jih spravil v smrt na vešalih, češ da so bili „buržuji“. — Menda med Slovenci ni nikogar, ki bi tako „vzgojo“ odobral.

Volka so v okraju Botosani v Romuniji psi prignali v vas Frumosica. Razdražena zver je obgrizla štiri otroke in trideset psov, dokler je niso kmetje pobili s koli.

V južnoafriškem mestu Marizani je neki posestnik na prostem sušil drože, ki so ostale od žganjekuhe. Na te drože so se spravile opice, ki so se tako upijanile, da jih je posestnik kar petdeset polovil.

Francoska državna razredna loterija bo s 1. jan. 1940 prenehala delovati.

Otroka je napadla svinja in ga do polovice požrla. Ko so prišli starši domov, so našli samo še ostanke. To se je zgodilo v Romuniji v vasi Comipiscu.

Ogromna ležišča zlata, srebra in diamantov je našel na Spitzbergih inž. Vitelis iz Pantenburga. Kraj je 100 km oddaljen od vsakega bivališča.

Motorno kolo se bo v Nemčiji dobilo že za 150 mark na obroke.

Boji z zločinci so v tem letu zahtevali od policije na Poljskem že 29 žrtev.

V Kalkuti stavka 30.000 indskih delavcev in angleška policija je v stalnih spopadih z njimi.

Urednikova pošta. Slovenski fant, Spodnji log. Vaš dopis za to številko prepozno. V prihodnji številki bom priobčil temeljit članek o krošnjarstvu. — Vsem dopisnikom. Nabrusite svoja peresa in pridno dopisujte!

Notarska pisarna

se nahaja sedaj v novi hiši g. Cetinskega v Kočevju, Ljubljanska ulica.

Lovšin Anton, javni notar.

Naša čisto domača zavarovalnica za vse vrste zavarovanj je edinole

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Požar - Življenje - Posmrtnina - Doba - Starostna preskrba - Avtomobili - Vlomska tatvina - Nezgode - Jamstvo - Steklo - Zvonovi. — Člani prejemajo mesečnik „Našo moč“.

Ljudska posojilnica v Kočevju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje, daje posojila proti zastavi ali poroštvu.

Za varnost jamči neomejeno poroštvo njenih članov in lastno premoženje.

Zveza lesnih domačih obrti

r. z. z. o. z.

trgovski oddelek v Sodražici

Prodaja na debelo in na drobno vse vrste lesnih izdelkov za gospodarstvo in gospodinjstvo kot tudi razne igrače.

Cenik na razpolago.
Cene zmerne in solidne.